

Gonddal és felelősséggel

Csongrádi Mária
SZOT-díjas

Csongrádi Mária a Népszínház rendezője, egyszersmind szb-titkára. Nem kellett sokat latolgatnom, hogy mivel kezdjem a beszélgetést. Adott a kérdés: mit jelent egy ilyen helyen szb-titkárnak lenni?

— A szakszervezeti bizottság sokrétű munkát végez, azt kényszerül végezni, már csak a közeg természetéből, a Népszínház jellegéből, különleges feladataiból következően is. Aztán meg nem mindennapi időket élünk, hiszen két színház egyesült, ami akkor is komoly gonddal járna, ha nem lett volna annyira ellentétes irányultságú a Déryné Színház, s a Huszonötödik Színház, mint amilyen ténylegesen volt. Az egyesülés természetesen hosszabb, s olykor kemény konfliktusokkal teli folyamat, nem ért véget, csak elkezdődött 1977. december 22-én. Mindent egybevéve éppen most, nem könnyű szb-titkárnak lenni. Nagy a felelősség.

Közelebbről?

— Sok a tennivaló az élet- és munkakörülmények terén. Utazó társulataink vannak, azt hiszem erről nem kell többet mondanom. Tény, hogy e tekintetben az egyesülést követően, szinte azonnal gyökeres változást sikerült elérni. A 8–10 napos turnék helyett 5 naposak vannak, s a turnét mindig két olyan nap követi, amikor a színészeknek nem kell játszaniuk. Korábban olyan helyeken is felléptünk, ahol már-már lehetetlen volt. Most csak ott vállalunk előadást, ahol a feltételek kielégítőek. Gondolom ennyiből nyilvánvaló, hogy amikor a szakszervezeti bizottság a munkakörülményekre, a színészek, technikaiak jó közérzetére ügyel, akkor a közönség érdekeire is vigyáz.

Említette, hogy az egyesüléssel kapcsolatosan is vannak feladataik.

— Olyan sokat erről még nemigen mondhatok. Vannak dolgok, amelyek jelen pillanatban is tisztázatlanok. Várhatóan március végére alakulnak véglegessé a dolgok. E pillanatban a zökkenőmentes átállás a legfontosabb. Annyi bizonyos, hogy a Népszínház vonzóbb, mint amilyen a Déryné Színház egyáltalán lehetett. Már is vonzóbb, pedig még az elején vagyunk. S ebben része van a szakszervezeti bizottságnak is. Vonzóbb,

s nemcsak a technikailag legkorszerűbb eszközökkel felszerelt épület miatt, ami ráadásul a Várban van. Korábban, kötelezően, évi ezernyolcszáz-kétezer előadást tartottunk, természetesen vidéken. Most hatszázat. Ehhez jönnek még a közművelődési műsorok, ahol lehetetlen színházi előadást tartani. De ez más ügy. Az ország négyszáz helyén játszottunk, most a tervek szerint csak száznegyvenhat helyre megyünk. A munkát könnyítendő: minden társulat mellé közművelődési titkárokat állítottunk. Szóval sokminden forr itt még. És hát nagy gondunk a szerződtetés. Kinek újítják meg a szerződését, kinek nem? Nyitott kérdés. Az új helyzet új feladatokkal jár. Izgalom és várakozás van mindenkiben. Ki lesz alkalmas ezekre a feladatokra? S persze jönnek újak: Gábor Miklós, Vass Éva, Ruszt József, hogy nevetek is mondjak. A régiak érvényesülési tere igencsak beszűkült. A megvárosítás még olyanokban is érezhető, akik valami okból védettnek tudhatják magukat. Bizony, nagy gond ez, nagyon nagy gond. Ott kell lennünk a megoldásában, hogy minden az emberség elvei szerint, a különféle érdekeket a legmesszebbmenőig figyelembe véve, s törvénytelen megoldások nélkül történjen.

Őn Jászai-díjas rendező is, idestova húsz éve. Nevét sok híres darab színpadra állítása kapcsán emlegeti a szakirodalom. Heltai: A néma levélte, Shaw: Pygmalion, Kohout: Ilyen nagy szerelem, Lope de Vega: A kertes kutyája — ezek jutnak hirtelen eszembe. Milyen lehetőségei vannak az új helyzetben?

— A válaszhoz két dolgot kell előrebocsájtanom. Az egyik, hogy én a kezdetektől szívesen rendeztem gyerekeknek szánt darabokat is. Eredetileg óvónőnek készültem, csak aztán végeztem el a színiakadémiát, s lettem színész, segédrendező, majd rendező. A másik, hogy pályám egyik emlékezetes pillanata volt, amikor két éve a Déryné Színház keretében megteremtettük a Gyermekszínházat. Azt hiszem tehát, hogy főként itt fogok dolgozni. Már színpadon is van rendezői működésem huszonötödik mesedarabja, Tamási Áron Bubos vitéz című játéka.

Említette az épületet. Azt tudom, hogy benne hosszú idő óta színház van már. Karmelita templomból alakította át erre a célra Kempelen Farkas a 18. század végén. Azt is tudom, hogy itt tartották az első magyar nyelvű színházi előadást 1970-ben, s hogy járt falai közt Beethoven, játszott itt Déryné, aztán Jászai Mari, Egressy Gábor, Ujházy Éde. Milyen ez az épület most, újjáépítve?

— Gyönyörű. És rendhagyó. Mert meg kellett őrizni az épület műemlék jellegét, hát elmaradt a színpadról a zsinórpadlás, a díszleteket villanyfelvonók emelik a színpadra. A reflektorokat is villanymotorral mozgatják, némelyiket távirányítással. Sztereo hanghatás érhető el. A technikai vezérlés a nézőtér egyik páholyából történik: a hangtechnikus nézőként észlelheti a hatást és szükség szerint módosíthat.

Hány hely van?

— 268 szék van, de ez növelhető 330-ra úgy, hogy a színpad mögötti részre is székeket tesznek. Mintha kőrszínházban lennénk!

És ami látvány?

— Minden van, ami a barokkban szép. Csupa nemes anyagból a borítás, a rozetták, mahagóniból az ajtók, mindenütt réz, bronz, márvány, bársony! Ahogy hallottam, az épület olyan 85 millió forint körüli összegbe került.

Úgy tudom nemcsak a színpadon zajlanak majd az előadások.

— Nem bizony. A tervek szerint négy helyen tartunk — a színháztermen kívül. S lesznek kiállítások, előadás után a látottakról eszmecsere, klubszerű formában. Hát meglátjuk hogyan sikerül.

Önök milyen tervei vannak?

— Nekem? A szívem mélyén arra készülök, hogy amint időm lesz neki fogok a két háború közötti színház történetének. Szüleim, de nagyanyám és nagyapám is színészek voltak, ahogy az a leányom is. Annyi mindent tudok, s amit tudok annyira szorít, hogy előbb-utóbb nekifogok és írni kezdek.

VARGA LAJOS